

ALİMLERİN SORUMLULUĞU*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cuma konuşmamı Almanya'dan yapıyorum. Yarın, inşaallah Veslar civarında aile eğitim toplantımız olacak. Üç gün sürecek olan güzel bir toplantı. Beyler, hanımefendiler ve sevgili çocuklarla beraber... O münasebetle buralarda bulunmaya devam ediyorum.

Cumanız mübarek olsun!.. Allah nice cumalara eşlerinize, çoluk çocuğunuzla, sevdiklerinize sıhhat afiyet üzere, sevdiği, razı olduğu kullar olarak eriştirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

a.Cehennemdeki Vâdi ve Riyâkâr Alimler

Bu haftaki hadis-i şerifleri, sevdiğimiz bir kardeşimiz “*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” de-yip, kitabımızdan kur'a çekerek bir sayfa aç-mıştı; oradan okuyorum. Peygamber SAS Efen-dimiz Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuşlar, sayfanın baştaki birinci hadis-i şerifinde:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.35; İbnü'l-Cevzî, *İlel*, c.I, s.141, no:205; Ebû Hüreyre RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.49, no:2283; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*,

V, s.139; Ukaylî, *ed-Duafâ*, c.II, s.242; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.378, no:29103; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.126, no:8057.

نَّ فِي جَهَنَّمَ وَاِدِيًّا تَسْتَعِيدُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ
مَرَّةً، اَعَدَّهُ لِلْقُرَّاءِ الْمُرَائِينَ بِاَعْمَالِهِمْ، وَاِنَّ ابْغَضَ
الْخَلْقِ اِلَى اَهْلِ عَالَمِ السُّلْطَانِ

(عد. عن أبي هريرة)

RE. 127/2 (*Inne fî cehenneme vâdiyen, testaîzü minhü külle yevmin seb'îne merreten; eaddehû li'l-kurrâi'l-mürâîne bi-a'mâlihîm, ve inne ebğada'l-halkı ila'llâhi àlimü's-sultàn.*) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Kura ile çekilmiş bir sayfadan, hadis-i şerifin mübarek metnini okudum, açıklamasına geçiyorum:

(*Inne fî cehenneme vâdiyen*) “Cehennemde bir vadi vardır ki...” Yâni cehennemin içinde, cehennemin ateşleri, azabları arasında, çevresine göre daha derin olan, daha çukur bir vadi... Nasıl dağların arasında vadi varsa, yarık, çukur, aşığıda... “Cehennemin içinde bir vadi vardır ki, (*testaîzü minhü külle yevmin seb'îne merreten*) cehennem bile ondan korkar da, her gün yetmiş defa ondan Allah'a sığınır. 'Aman bunun şerrinden beni koru yâ Rabbî!' diye cehennemin kendisi bile, kendi içindeki bu dehşetli, müthiş, korkunç vadiden Allah'a sığınır.”

Tabii, bu ifade çok önemli... Cehennem zaten Allah'ın azab yurdu, yâni azab etmek istediği kullarını, cezalandırmak istediği suçlu kulları, âsi, kâfir, müşrik, münafık, zâlim, kâtil, fâsık, fâcir kulları cezalandırmak için hazırladığı bir

azab yurdu. Ama onun da içinde öyle yerler var ki, öbür taraflarından azabı çok daha fazla şiddetli oluyor. İşte bu cehennem içinde bir vadi vardır ki, cehennem bile ondan Allah'a sığınır. Günde yetmiş defa, "Aman yâ Rabbî, bunu şerrinden beni koru. Aman yâ Rabbî, bunu şerrinden sana sığınırım!" diye cehennem bile ondan Allah'a sığınır. Meraklanılacak bir şey...

(*Eaddehû li'l-kurrâi'l-mürâîne bia'mâlihim*) Allah bu yeri hangi cezalı, suçlu kullar için hazırlamıştır? Allah bu azap vadisini kimler için hazırlamıştır?.. Onun cevabı bu okuduğum kısımda geliyor: (*Li'l-kurrâi'l-mürâîne bia'mâlihim*) "Amelleriyle mürâîlik yapan kurrâ için hazırlamıştır."

Tabii buradaki kelimeleri izah edeceğim. *Kurrâ* ne demek? *Kurrâ* kelimesi hemze ile, *kàri'* kelimesinin çoğuludur, *kàri'*ler demek. *Kàri'* de ne demek? Okuyan demek. Umûmiyetle Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan, ezbere okuyan, ezberlemiş olan kimselere *kàri'* denilir; if'al babından, ism-i fâil sîgası olarak.

Tabii İslâm'da en önemli şey, İslâm'ı bilmek Kur'an'ı bilmek olduğu için, Kur'an okuyanlar önem kazanıyor ve değerli oluyor. Alim olmak için, mutlaka Kur'an-ı Kerim'i iyi incelemek lâzım!..

Avrupa'da müslüman olmuş kardeşler var. Irk olarak Alman olduğu halde, başka milletten olduğu halde sonradan müslüman olmuş. Demin uçakta karşılaştığımız bir kardeşimiz anlattı. Uçakta yanında oturan bir kimse varmış,

Alman asıllıymış, müslüman olmuş, kartını arkadaşımıza vermiş. Arkadaşımız uçakta namaz kılınca, “Allah kabul etsin!” demiş hemen. Sonra tanışmış, konuşmuşlar. Arkadaşımız diyor ki:

“—Alman asıllı, müslüman olmuş bir kimse ama, çok güzel Arapça biliyor. Böyle muhtelif ülkelerde konferanslar vermeğe gidiyormuş.”

Ben de dedim ki:

“—Evet bu mübarekler, İslâm’a ilgi duyup müslüman olanlar, İslâm’ı kökünden tam anlamak için, doğru anlamak için, hemen Arapça öğrenmeye kalkışırlar. Ve kendi ülkelerinde neşredilmiş İslâm’la ilgili kitaplara, ‘Bunlar belki gayrimüslimler tarafından hazırlanmıştır. Belki gerçekleri aksettirmiyordur, belki kasıtlıdır. Belki kötüleyici mahiyette garazkârâne yazılmıştır.’ diye itimad etmezler. Kendileri giderler Arap ülkelerine... ‘Mâdem müslüman olduk, İslâm’ı derinden tanımak için gidelim, Arapça öğrenelim!’ derler. Mısır’da okurlar, başka bir İslâm ülkesinde okurlar, Arapça’yı güzelce öğrenirler, Kur’an-ı Kerim’e çok çalışırlar.”

Bu doğru bir yoldur. Bizim de keşke hepimiz böyle yapsak. Biz tabii el-hamdü lillâh, anneden babadan müslümanız, doğuştan müslümanız. Fakat bunun bir tehlikesi var: Doğuştan müslüman olduğumuz için İslâm’la kendimizi âşina, dost, tanışık bildiğimizden, İslâm’ı merak edip de derinlemesine çalışmaya gitmiyor pek çok kimse... Halbuki, “Mâdem ben müslümanım, o halde İslâm’ı tam öğrenmeliyim.

Mâdem Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı, Kur'an-ı Kerim'i ben çok iyi çalışmalıyım!" demeli... Her şeyden evvel, İngilizce'den, Fransızca'dan, Almanca'dan, diğer batı dillerinden, diğer tahsillerden önce herkes güzelce Arapça öğrenmeli!..

Zaten, bizim medeniyetimizin, mâzimizin, tarihimizin temel direklerinden birisi, köklerimizden ana köklerinden birisi, Arap diliyle açılan o engin hazinedir. Onları bilmek için, o kitapları, o bilgileri kazanmak için mutlaka Arapça öğrenmek lâzım geliyor.

Onun için, bizim de böyle Arapça'yı öğrenmemiz lâzım ve su gibi Arapça konuşabilmemiz lâzım!.. Ayrıca komşularımızın bir kısmı Arap olduğundan, özel olarak bu sebeple de Arapça öğrenmemiz lâzım!

Meselâ, ben genç olsaydım, aynı zamanda Yunanca öğrenmeye, Bulgarca öğrenmeye de kalkardım. Onlara da heves ederdim, Kafkas dillerine de heves ederdim. Çünkü onlar da komşularımız. Bunun gibi Arapça'yı da, zaten komşularımızın bir kısmı Arap olduğundan öğrenmemiz lâzım!

Tarihimizin içinde Arapça'nın ve Arapça ile yazılmış eserlerin kütüphanelerimizde ve mâzimizde büyük yeri olduğundan, Arapça'yı da öğrenmeyi isterdim. El-hamdü lillâh, Allah bize nasib etti de, buradan Arapça'sından okuyup, dilimizin döndüğünce anlatıyoruz. Çok şükürler olsun, mutluyuz, memnunuz. Herkese de tavsiye ederiz böyle olmasını...

Tabii Kur'an-ı Kerim'i iyi bilmek alimlik alâmeti ama kurrâ-i kirâm, yâni asâletli, soylu hafız efendiler, Kur'an'ı bilen, okuyan, iyi okuyan mübârek efendiler çok kıymetli kimseler. Alimler bunlar... Çünkü bütün İslâmî ilimlerin temeli, kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir, hadis-i şeriflerdir. Tabii, onları öğrenmek lâzım ama, burada buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz: “—Allah o azab vadisini, kurrâlar için hazırlamıştır.”

Ama nasıl kurrâlar?.. (*El-mürâîne bi-a'mâlihîm*) “İşledikleri ibadetlerde, yaptıkları amellerde, icraatta, mürâîlik, riyakârlık yapan alimler için hazırlamıştır.”

İlmin Allah rızası için olması lâzım! Alimin Allah rızası için konuşması lâzım! Allah rızası için amel etmesi, ibadet etmesi, icraat yapması lâzım! Her şey Allah rızası içinde olması lâzım! Eğer riyakârlıkla olursa, gösteriş için olursa, dünyevî menfaat celbi için olursa, Allah o zaman sevmez ve bunları en büyük şekilde, büyük cezalara, belâlara, azablara mâruz bırakır. Bu hadis-i şerif de onu gösteriyor.

Mürâî din alimleri, mürâî kârî'ler için, Kur'an okuyanlar, Kur'an alimleri için Allah bu azab vadisini hazırlamıştır. Öyle korkunç bir azab vadisi ki, cehennem bile ondan günde yetmiş defa Allah'a ilticâ ediyor, sığınıyor. Hadis-i şerifin devamı da konuyu biraz daha açıklığa kavuşturuyor:

وَأَنَّ أَبْغَضَ الْخَلْقِ إِلَىٰ أَهْلِ عَالَمِ السُّلْطَانِ

(*Ve inne ebğada'l-halkı ila'llàhi àlimü's-sultàn.*) “Allah’a en sevimsiz, Allah’ın en kızdığı mahluklar, mahlûkâtı içinde Allah’ın en buğz ettiği, kızdığı varlıklar, sultanın alimleridir.” Yâni, “Sultanın yanına yanaşıp, ona dalkavukluk yapan, ‘Onun elinde olan imkânları, hazineleri, malı, mülkü alırım! Biraz da bana hediye verir, câize verir, atıyye verir, bahşış verir.’ diye onun etrafından dolaşan alimlerdir.” diye Peygamber Efendimiz ayrıca bildiriyor.

Tabii muhterem kardeşlerim, sevgili Akra dinleyicileri! Biliyorsunuz, İslâm’ın da temeli ilimdir, dünyadaki başarının ve ilerlemelerin de temeli, kaynağı ilimdir.

Almanya’da gezerken, meselâ benim şu anda bulunduğum şehirde şöyle bakıyorum, havaalanına giderken-gelirken baktım bugün; bizim böyle İstanbul ufkuna baktığımız zaman sayısız, sivri sivri minareler gördüğümüz gibi, burada da her tarafta yüksek yüksek bacalar, muazzam fabrikalar... Kilometrelerce arazisi devam eden; arabayla gidiyorsunuz, gidiyorsunuz, bitip tükenmez uzun arazilerde yapılmış olan muazzam fabrikalar... İşçiler harıl harıl çalışıyor. Kendi işçileri yetmiyor, Türkiye’den işçi çağırıyorlar. Başka yerlerden işçiler geliyor, çalışıyorlar. Yâni dünyevî ilerlemenin de temeli ilim... İlim olmazsa bu fabrikalar, bu gelişmeler, sanayiın bu yükselmesi, başarıları olmayacaktı tabii.

Demek ki, dünyadaki başarıların da kaynağı ilim. Ahiretin mükâfâtlarını almak, cennete

girmenin de sebebi ilim. İnsan alim olmalı, ilme değer vermeli! Biz müslümanlar hepimiz ilme sımsıkı sarılmalıyız; çünkü ilim İslâm'ın canıdır, damarıdır, direğidir, can damarıdır, son derece kıymetlidir. Bu önemli, alim de onun için çok önemli ve çok değerli bir kimse oluyor. Kur'an'ı bilen insanlar, İslâm'ı bilen insanlar çok değerli oluyor.

Bir de yönetici kadro var, yöneticiler var. Toplulukların başına toplum tarafından getirilmiş veya yönetim sistemlerine göre babadan oğula, başka şekillerle geçmiş insanlar bulunuyor. Topluluğu onlar yönetiyor. Son söz onların oluyor. Onlara sultan deniliyor, hükümdar deniliyor, kraliçe deniliyor, kral deniliyor, başkan deniliyor, reis-i cumhur deniliyor, cumhurbaşkanı deniliyor, diktatör deniliyor... bir şey deniliyor. Bir toplumun başında olan kimse...

Toplumun başında olan kimse ve toplumu yönetmek için kurulmuş olan devlet mekanizması, aslında toplumun yararınadır. Toplumu idare etmek, toplumun menfaatlerini korumak içindir, toplumu geliştirmek içindir. Binâen aleyh, onun doğru bilgilerle bilgilenmesi lâzım, doğru bilgilere göre icraat yapması lâzım! Devletin doğru bilgileri alıp, değerlendirip, doğru bilgilerle çalışması lâzım!..

Bu da alimlere bağlı... Yâni alimlerle devlet yöneticilerinin işbirliğine bağlı. Bu ikisi güzel olursa, yöneticiler devleti alimlerin nasihatleriyle yönetirlerse, devlet ileriye gider,

yükselir, başarından başarıya koşar. Tarihte böyle olmuştur. Kendi tarihimizde de böyledir. Meselâ Osmanlı tarihinde, ilme kıymet verildiği, değer verildiği zamanlarda, meselâ Fatih'in zamanında, eski bir çağı kapatmış, yeni bir çağı açmışız, çok büyük icatlar yapılmış. Havan topları vs. İstanbul'un fethinde kullanılan çeşitli usülleri biliyorsunuz.

Demek ki, ilimle yönetim beraber olduğu zaman ne kadar büyük başarılar kazanıldığı, tarihte de görülüyor, bugün de görülüyor. Tabii, bizim gibi böyle Avrupa'yı, dünyayı gezen insanlar da, başka kardeşlerimiz de bunları görüyorlar. Bu güzel.

Bir de aksini düşünelim: Yâni yönetim ilimden uzak, kaba saba, bilgisiz olursa, o zaman uçağın pilot kabinesine, uçağı yönetmeyi bilmeyen bir insan geçtiğini düşünün... Otobüsün direksiyonuna şoförlük ehliyeti olmayan birisini geçtiğini düşünün... Trenin makinistinin rahatsızlandığı için, hiç bu işi anlamayan bir kimsenin geçtiğini düşünün... Bir gemide kaptana bir şey olduğu için, kaptanlıktan anlamayan, tecrübesiz birinin kaptan köşküne geçip yönetimi ele aldığını düşünün... Ne kadar büyük felâketler olur. Toplum felâkete gider.

İslâm'da bir önemli husus var: Sonucu itibariyle çok insanı zarara uğratan suçlar, daha büyük bir suçtur, cezaları daha fazladır. Sonucu itibariyle mevzî kalan, az insanı zarara uğratan hatalar, suçlar, günahlar da, ona göre nisbeten daha küçük suçlar, günahlar sayılır. Alim eğer dalkavuk

olursa, hakkı, hayrı söylemezse, sultanın da yanına yanaşırsa, sultan da ona itimat edecek, bir şey sanacak, bu biliyor diye ona güvenecek, onun sözünü uygulayacak olursa; o da yalan yanlış söyleyince, toplum helâk olur. Gemi karaya oturur, tren çarpışır, uçak düşer, otobüs uçurumdan yuvarlanır.

Onun için, bu alimin suçu ve cezası çok büyük oluyor. Cehennem bile bir günde yetmiş defa Allah'a sığındığı o korkunç azab yerine atılıyor böyle insanlar. Yöneticileri de şaşırttığı için, gerçeği söylemediği için, asıl yapması gereken görevi yapmadığı için böyle oluyor. Bu çok önemli.

Bu hadis-i şeriften iki sonuç çıkar, mü'min kardeşlerim:

1. Yöneticiler gerçek alimlere kulak vermeli, gerçek alimlerden doğru bilgileri almağa çalışmalıdır. Dalkavuklardan kendisinin yakasını sıyırmalıdır. Onlara yüz vermemelidir. İlmiyle menfaat etmek isteyen insanların, kötü huylu bilginlerin bu kötülüklerine fırsat vermemelidir.
2. Dini bilen, Kur'an'ı bilen alimler de hakkı söylemelidir. Mürâîlik yapmamalıdır, ri-yâkârlık yapmamalıdır. Kendisini helâk ettiği gibi, bir de toplumu yöneten insanların yanına yanaşıp, onları da ifsâd edip, kandırıp, yanlış yollara sevk edip, toplumu felâkete götürmemelidir.

Tabii böyle kötü niyetli olan bir insan, gözü dönmüş, menfaat hırsıyla Allah'tan korkmuyor, yalan yanlış şeylerle, dalkavuklukla maddî menfaat, mevki, makam, para, pul teminine çalışıyor. O kendisi nasihati biraz zor dinler de, o zaman başka alimlere de, onun yaptığı yanlışlıkları yerinde, zamanında ortaya dökmek ve anlatmak, "Aman buna kanmayın, bunun söylediği yanlıştır!" diye gerçekleri ifade etmek düşünüyor.

Alimlere Allah kolaylık versin, yöneticilere de basîret versin, ilimle yönetim bir arada çalışsın ve insanlar mutlu olsun.

Ülkemiz, başka ülkeler, her yönden doğru istikâmete giderek, dünya ve ahiret saadetini sağlamaya herkes gayret etsin.

Kurayla çektiğimiz sayfada birinci hadis-i şerif bu... Önemli bir konu, her zaman için geçerli, bugün için de geçerli, gelecek için de geçerli bir hadis-i şerif...

b. Bir Kavmi Sevmek ve Buğz Etmek

İkinci hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS Efendimiz, Abdullah ibn-i Ca'fer RA'dan Deylemî'nin rivâyet ettiğine göre buyurmuş ki:²

---

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.238, no:918; Rûyânî, *Müsned*, c.IV, s.18, no:1319; Abdullah ibn-i Ca'fer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.78, no:24857; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.140, no:8090.

إِنَّ قَوْمًا أَحَبُّوا قَوْمًا، حَتَّى هَلَكُوا فِي حُبِّهِمْ، فَالَ تَكُونُوا مِثْلَهُمْ؛ وَ إِنَّ قَوْمًا أَبْغَضُوا قَوْمًا، حَتَّى هَلَكُوا فِي بُغْضِهِمْ، فَالَ تَكُونُوا مِثْلَهُمْ

(الديلمى عن عبداهل بن خعفر)

RE. 127/8 (*Inne kavmen ehabbû kavmen, hattâ helekû fî hubbihim, felâ tekûnû mislehüm; ve inne kavmen ebğadû kavmen, hattâ helekû fî buğdihim, felâ tekûnû mislehüm*)

Bu ikinci hadis-i şerifte diyor ki, Peygamber SAS Efendimiz: (*Inne kavmen*) “Bir kavim, bir topluluk, bir grup insan, (*ehabbû kavmen*) bir başka grup insanları sevdiler. Bir kavim bir kavmi sevdi...” Burada *kavim* sözünden anlayacağımız, bir ırk demek değil. Yâni İranlı, Afganlı, Hintli, Türk, Kürt veya Avrupalı, Yunanlı, Bulgar... O mânâyaya değil. *Kavmen*, yâni bir grup insan topluluğu, bazı insanlar demek.

“Bazı insanlar, bazı insanları sevdiler ama, ifrat derecede sevdiler. (*Hattâ helekû fî hubbihim*) Sonunda bu sevgileri yüzünden helâke uğradılar. (*Felâ tekûnû mislehüm*) Sakın siz onlar gibi olmayın! (*Ve inne kavmen*) Yine bir takım insanlar, (*ebğadû kavmen*) bazı insanlara kızdılar, buğz ettiler, düşman gözüyle baktılar, kin tuttular. (*Hattâ helekû fî buğdihim*) Onlara olan kızgınlıkları yüzünden helâk oldular. (*Felâ tekûnû mislehüm*) Sakın bunlar gibi de olmayın!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Burada misâl yok, bazı insanlar deniliyor. Bu insanların kimler olduğunu, hadis-i şerifte

Peygamber SAS Efendimiz bildirmemiş. Kimi îmâ ettiğini de, biz şu anda bu okumamızla anlayamıyoruz. Yâni îmâ edilen kimdir, anlayamıyoruz. Ama *ehabbû* dedi, *ebğadû* dedi. Yâni tarihte olmuş misalleri düşünerek söylediğini anlıyoruz Peygamber Efendimiz'in. O zaman biz de Peygamber Efendimiz'den önceki tarihi göz önünden geçirelim, bir misal bulmaya çalışalım!

(*Inne kavmen ehabbû kavmen*) “Bazı insanlar, bazı insanları sevdiler. (*Hattâ helekû fî hubbihim*) O sevgi yüzünde helâk oldular...”

Hafızamızdan misâl çıkartmağa çalışalım: Meselâ Mısırlıların içinde, Firavun'un yaşadığı zamanda, Firavun'u ve onun yöneticilerini bazı insanlar sevdi. Tabii sevmese, etrafında toplanmaz. “Bu bizim takım, bizim devre, bizden olan kimseler.” der, ondan etrafında toplanır. Sevmediği insanların yanından insanlar uzaklaşır. Onun etrafında toplandılar.

Biz Mısır'a gittiğimiz zaman, çeşitli eski şehirleri gördük, harabeleri gördük. Koca koca mâbedler yapmışlar. Koca koca binalar. Tarihte uzun yıllar devam eden, asırlar devam eden bâtil medeniyetler. An'anelerini seviyorlar, eskileri seviyorlar, belki papazlarını seviyorlar, rahiblerini seviyorlar. Menfis Mâbedi'nde veyahut ehramların olduğu Kahire'deki yerde tapınakları filân var...

Rahiblerini seviyor ki, onların sözünü dinliyor kavim. Amma yanlış bir sevgi... O sevgide ifrat derecede bağlılık gösteriyorlar. Sonra kendilerine ikazcılar geldiği halde, peygamber geldiği halde; meselâ Mûsâ AS, Hârûn AS geldi, gerçekleri anlattı onlara ama, Firavun'un tarafını tuttular. Yâni, sevgileri yanlış istikâmette oldu. Firavun'un tarafını tuttular, hak yolu tutmadılar, hak yolu temsil eden kimseleri tutmadılar. Onları hor gördüler derken, bu Firavun'un taraftarlığından dolayı helâk oldular.

Nemrud'un kavmi de böyle... Düşünelim, Nuh AS'ın kavmi de böyle. Yâni, Nuh AS onları hak yola çağırırken:

“—Aman, sakın ha tapınaklarınızı, putlarınızı bırakmayın! Putlarınıza vefalı olun, aman dininizi terk etmeyin! Bu yeni gelen adamlar, —yeni gelen adamlar dediği, peygamberler— bunların söylediklerinden dolayı asırlardır atalarınızın tapındığı putları bırakmayın, atalarınızın yolundan ayrılmayın!..” filân diyorlardı.

Bu bir taassub. Gerçek değil, sadece hissî, indî sevgiden dolayı bir tarafı tutuyorlar ama Allah'ın sevmediği tarafı tutuyorlar. Allah'a karşı geliyorlar, Allah'ın peygamberlerine karşı geliyorlar; helâk oluyorlar.

Bunun aksi de var. Bazıları bazı insanları sevmiyorlar. Diyelim ki Kureyş kavmi, Peygamber Efendimiz İslâm'ı getirdiği zaman, müslüman olan ashabını sevmедiler. İşkence ettiler,

kimisini şehid eylediler. Peygamber Efendimiz'i Mekke-i Mükerreme'den çıkarttılar, buğz ettiler. Sonra bu inatlarında, kızgınlıklarında, kinlerinde helâk oldular hepsi.

Demek ki, Peygamber SAS Efendimiz böyle olmamayı da tavsiye ediyor. Bunlar çıkan sonuç çok güzel, Peygamber Efendimiz'in tavsiye-i nebeviyesi çok önemli. Yâni insanların eski alışkanlıklarla veyahut kendilerinden önceki insanların tutturmuş olduğu yanlış istikâmetlerde inat ederek, onlara lüzumsuz bir bağlılık göstererek, yeni ortaya çıkan gerçekleri, yenilikleri, doğrulukları, doğruluğu anlaşılmış olan hususları reddetmemeleri lâzım! Onların karşısına çıkmaması lâzım, onlara düşman gözüyle bakmaması lâzım!.. Aklını kullanmalı, mutaassıb olmamalı, tutucu olmamalı!..

Burada da demin birinci hadis-i şerifte söylediğimiz gibi ilim rehber olacak insana... Bir insan çıkıyor, ben peygamberim diyor, bir gerçek bildiriyor. Yeni gelen şeyi aklıyla, mantığıyla ölçecek insan, ondan sonra hakkın, aklın mantığın tarafını tutacak. Peygamber Efendimiz daima aklın tarafını tutmayı tavsiye ediyor. Tabii akıl deyince bazıları diyecek ki:

“—Tamam, Hocaefendi çok iyi söyledi vaazında, tamam, akli tutalım!..”

Ama aklın da çeşitleri var. Hattâ meyhâneye gidip de kendisini içkiye kaptırmış olan insanın da bir aklı, bir mantığı, bir felsefesi var. Kumarhaneye gidip de, bütün maaşını oraya yatırıp, çoluk çocuğunu aç bırakan insanın da bir

mantığı, bir düşüncesi, bir felsefesi var. Yâni, her akıl makbul akıl değil... Makbul olan akıl, akl-ı selimdir. Bilimsel araştırmalarla doğruluğu kabul edilmiş olan gerçekler olmalı.

“—Tamam, hoca aklı tavsiye ediyor. Falanca ilim adamı daşöyle söylemiş, o halde hemen onun peşinden gidelim!” diye birden acele etmemek lâzım!

Belki o peşinden gittikleri, aklını beğendikleri insan da hata etmiştir. Bakın tarih boyunca bir sürü filozof çıkmış, bir sürü felsefî mektep, ekol ortaya atmış. Sonra da onların yanlışlığı anlaşılmış. Hattâ fizik, kimya konusunda bazıları bazı çalışmalar yapmışlar, bazı şeyleri gerçek sanmışlar. Ama sonradan onların yanlışlığı anlaşılmış.

Demek ki, aklın akl-ı selim olduğunu düşünmek lâzım! Selâmette olan bir akıl, mutaassıb değil, yanlış değil, saplantılı değil, gerçeği temsil eden, ilmi temsil eden bir akıl olması lâzım! Onu tavsiye etmiştir Peygamber Efendimiz. Aklın, vicdanın, mantığın tarafını tutmayı tavsiye etmiştir. Körü körüne bir tarafı tutup, kör olarak, “Ben bu taraftan doğmuşum, binaen aleyh böyle yapmalıyım!” diye, herkes böyle mutaassıb tutuculuk içinde olsaydı, o zaman ilim hayatında, toplum hayatında, dünyada hiç bir gelişme olmazdı. Bereket versin, gerçekleri görüp anlayıp, hemen ona uyan insanlar var.

Peygamber SAS Efendimiz peygamberlik vazifesini yapmaya başladığı zaman, panayırlara gelen kabilelere gerçekleri anlattı. Kabilelere, gruplara, hac yapmaya gelen insanlara:

“—Ben Allah’ın peygamberiyim. Allah bana kitap indirdi, görev verdi.” diye anlattı ama, herkes kabul edemedi.

Herkes gerçekleri anlayıp, teslim olamıyor. Ama Medine’nin mübarek insanları, Ensar, Peygamber Efendimiz’in doğru söylediğini görüp kabul ettiler. Peygamber Efendimiz’i bağırırlarına bastılar:

“—Yâ Rasûlallah! Bizim şehrimize gel, biz seni bağırımıza basarız. Kendimizi koruduğumuz gibi, çoluk çocuğumuzu, malımızı, mülkümüzü koruduğumuz gibi koruruz, yâ Rasûlallah!” dediler ve korudular.

Tarihe *Ensar* olarak geçtiler. Muhacirleri bağırırlarına bastılar. Mekke’den oraya gidenlere çok yardımlar yaptılar. Nice sevaplar kazandılar. Kur’an-ı Kerim’de Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin medhine mazhar oldular.

Demek ki, sevgi gözleri kör edip de seveni helâke götürecektir derecede yanlış işler yapmaya sevk etmemeli. Kızgınlık da gözleri kör edip, yanlış bir kızgınlık insanı helâke götürecektir bir dereceye gelmemeli!..

O halde, Peygamber Efendimiz'in başka bir hadis-i şerifindeki bir tavsiyesini, her zaman uygulamaya çalışmalıyız:³

أَحِبُّ حَبِيبِكَ هَوْنًا مَّا، عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ
يَوْمًا مَّا؛ وَأَبْغُضُ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَّا، عَسَى أَنْ
يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَّا
(ت. عن أبي هريرة)

(*Ahbib habîbeke hevnen mâ*) “Sevdiğini, dostunu ölçülü bir şekilde sev; (*asâ en yekûne bağîdake yevmen mâ*) belki bir gün gelir, o sevgi biter. Sevilmeyecek bir insan olduğu anlaşılır, hatalı olduğu anlaşılır, buğz edersin.”

Ona aşırı bir takım imkânlar sağlarsan, yanlış

³ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.277, no:1920; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.357, no:3395; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.IV, s.497, no:1711; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.208, no:1543; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.427, no:6316; İbnü'l-Cevzî, *İlel*, c.II, s.1225; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VIII, s.110, no:1436; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.447, no:1321; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.IV, s.489, no:1705; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.V, s.260, no:6593; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIV, s.102, no:37026; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.206, no:1539; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.371; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV, s.33, no:419; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.213, no:5119; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.430, no:739; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.209, no:1546; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.172; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.214, no:5120; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.24, no:24742; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.167, no:13103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.53, no:130; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.440, no:707.

olduğu anlaşıldığı zaman, artık iş işten geçmiş olabilir. Doğru sanıp mevki ve makam verirsin. Fakat sonradan bir de bakarsın ki:

“—Eyvah keşke vermeseydim, bu onları kötü yola kullanıyor.

Ben bunu sevdiğim için böyle yaptım. Hay Allah, hiç de buna lâyük değilmiş! Meğer beni kandırmış...” filân diye insan pişmanlık duyar ama iş işten geçmiş olur.

(*Ve ebğîd bağîdake hevnen mâ*) [Buğz ettiğine de ölçülü bir şekilde buğz et; (*asâ en yekûne habîbeke yevmen mâ*) belki bir gün gelir seversin, dost olursun.]

Demek ki, her şeyi dikkatli, ihtiyatlı, ölçülü yapmak lâzım! Sevgide ve kinde, yâni kızmakta, sevmekte ve sevmemekte aşırılığa gitmemek lâzım! Yanlıslara düşmemeye çalışmak lâzım!

Peygamber Efendimiz, (*felâ tekûnû mislehüm*) “Sakın böyle yapanlar gibi, körü körüne seven, körü körüne kızanlar gibi olmayın!” diye tavsiyede bulunuyor.

Bu sayfada çıkan hadis-i şeriflerden, nasihatlerden ikincisi bu...

c. Mal, Hanım ve Evlât İmtihanı

Gelelim bir başka hadis-i şerife; Huzeyfe RA'dan Taberânî rivâyet eylemiş. Kısa bu üçüncü hadis-i şerif:⁴

إِنَّ فِي مَالِ الرَّجُلِ فِتْنَةً، وَفِي زَوْجَتِهِ فِتْنَةً، وَوَلَدِهِ

(طب. عن حذيفة)

RE. 127/4 (*Inne fî mâli'r-racüli fitneten, ve fî zevcetihi fitneten, ve veledihî.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

Diyor ki, Peygamber SAS bu üçüncü hadis-i şerifte: (*Inne fî mâli'r-racüli fitneten*) “Hiç şüphe yok ki, kişinin malında bir fitne vardır, (*ve fî zevcetihi fitneten*) hanımında fitne vardır, (*ve veledihî*) çocuğunda fitne vardır.”

Biliyorsunuz, *fitne* esas itibariyle imtihan demek. Yâni, “Acaba nasıl hareket edecek bakalım?” diye Allah’ın insanın başına musallat ettiği bir olay, bir hadise, bir oluş... İşte ona fitne derler. Çünkü kişi onunla imtihan oluyor. Onu gönderen Allah’tır.

İnsanın malında fitne vardır. Yâni, insan bazen malından dolayı imtihan oluyor. Birisi gelir sadaka, zekât ister veyahut karşısına haram para çıkar veyahut daha başka şekillerle malında bir hastalık olur, bir arıza olur.

⁴ Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.III, s.169, no:3024; Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.293, no:44490; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.129, no:8064.

O malını kaybetmekten dolayı Allah'a karşı kulun tavrı nasıl olacak diye, insan malıyla imtihan olur. Malı imtihan konusu...

Ya malın çokluğundan imtihan olur, ya azlığından imtihan olur, ya malın helâk olmasından imtihan olur. Meselâ çok mal verdi;

“—Bakalım zenginliğinin gereğini yaptı mı?” Az mal verdi;

“—Bakalım fakirliğe tahammül edip yanlış yola sapmadan, Veyahut malına bir telef geldi;

“—Bakalım Allah'ın kaderine tahammül gösteriyor mu?” diye imtihan edilmiş olur.

مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ، آمِنَ مِنَ الْكَدَرِ.

(Men âmene bi'l-kader, emine mine'l-keder)

[Kadere iman eden, kederden emin olur.]

“E ne yapalım Hak'tan geldi, sabredeyim!” diye sabredebiliyor mu? Çok olduğu zaman şükredebiliyor mu? Yâni insanın malı, bir imtihan konusudur.

İnsan, malından kendisine yönelecek çeşitli deneyimleri, denemeleri, Allah'ın imtihanlarını, sınamasını bilmeli ve ona göre, Allah'ın istediği şekilde hareket etmeyi yapmak üzere de uyanık bulunmalı!.. Çok mal verdiyse, zekâtını vermeli, şükrünü edâ etmeli! Vermemişse, sabretmesini bilmeli, helâlinden kazanmaya çalışmalı!.. Malına herhangi bir telefât gelirse, Allah'tan geldiğini bilmeli; “Veren Allah, alan Allah...” demeli, kulluğuna gölge düşürmemeli! Yiğitliğinin şanına leke sürmemeli!

Zevcesinde de imtihan olur. Öyle kimseler duyuyorum ki, evlenmiş, yıllardan beri zevcesi yatalak; ona vefâlı, senelerce onabakıyor. Bu bir imtihan, zevcesini Allah öyle yapmış. Adam da mert mi mert, zevcesine yıllardır hizmet ediyor, “Bu, Allah’ın imtihanı...” diyor. Meselâ, böyle olabilir.

Veyahut daha başka şekillerde, zevcesi yönünden kendisine bir imtihan gelebilir. Onlara karşı da insan dikkatli olmalı, hazırlıklı olmalı!.. Bazen meselâ hanımından yana bir kötülük gelebilir. Kur’an-ı Kerim’de bildiriliyor; meselâ Nuh AS’ın karısı, Nuh AS’a iman edenlerden değil... Nuh tufanında helâk olanlardan... Lût AS’ın karısı Lût AS’ın peygamberliğini anlayıp da ona tâbî olanlardan değil ve sonunda helâk olanlardan. Allah’ın hikmeti. Peygamber karısı olduğu halde, peygambere lâyük zevcelik yapamamış. O da, o peygamberin imtihanı... O da onu bilip, ona göre davranması lazım!

Bu böyle olabilir. İnsanların başına çeşitli olaylar gelebilir.

Bizim Ebü’l-Hasen-i Harakânî Efendimiz Hazretleri, büyük evliyâullahtan... Çok büyük sôfî, şeyh. Kars’ta da kabri olduğu

söyleniyor. Kendisini ziyarete gitmiş ihvanından bir grup, kapıyı çalmışlar. İçerden bir kızgın kadın sesi:

“—Kim o?!.” diye bağırmış.”

Demişler:

“—Efendi Hazretleri’ni ziyarete gelmiřtik...”

“—Yok evde, gelmedi, ormana gitti.” demiş, bir sürü bağırmış. Birbirlerine bakmışlar zavallılar, kapının dışındaki misafirler.

“—Allah Allah! Bu ne biçim kadın? Nasıl bağırıp azarlıyor?!”

filân diye beklemiřler köşede...

Az sonra şeyh Efendi gelmiř.

Demişler ki:

“—Böyle bir şey oldu...”

“—Eh, ona sabrımızdan dolayı, Allah bize kerâmetler ihsân etti.” diye buyurmuş.

Demek ki, onun imtihanı o cadaloz zevce...
Fitnesi o...

Sabrettiđi için büyük mertebe buluyor.

Aradan zaman geçmiş. Yine aynı insanlar, aynı mbarekHarakânî Hazretleri’ni ziyarete gitmişler. Yine korka korka kapıya yanaşmışlar. “İçerdeki kadın bize bar bar bağıracak mı?.. Azarlayacak mı bizi?” diye kapıyı çalmışlar. İçerden bir tatlı ses:

“—Kim o?” demiş.

“—Efendi Hazretleri’ni ziyaret edecektik...”
deyince;

“—Henüz evde yok, evde değil ama ev msâittir. Kapıyı aın, sağ taraftaki odaya girin! Dolapta yemek vardır, onları yeyin! Ben sizin yanınıza

gelemiyorum, hizmet edemiyorum ama, işte buyurun rahatınıza bakın. Abdest alabilirsiniz, su falanca yerededir...” demiş.

Artık ev sahipliğinin gereği neyse, uzaktan onlara tatlı dille, hoş bir karşılama yapmış. Efendi Hazretleri gelince demişler:

“—Efendim biz anlamadık bu işi... Geçen geldiğimizde bir kadın bizi korkunç bir şekilde haşladı, azarladı, çok korktuk. Şimdi de çok tatlı muamele etti.”

“—Haa, o eskisi öldü, bu yeni hanım... O eskisi bizim yumağımızı sarıyordu, bu kendi yumağını sarıyor.”

Bundan da maksat ne?.. “Eskisine biz sabrediyorduk, bizim sevabımızı arttırıyordu. Yâni, sabretmekten dolayı bizim sevabımız artıyordu. Bu şimdi kendisi güzel davranıyor, sevapları kendisi kazanıyor.” demek istiyor.

Bir adamın karısı böyle tatlı dilli, güleç yüzlü, güzel huylu olursa, kadın sevabı kazanır. Hanımının öyle iyi olmasından dolayı, efendi de bir nimete mazhar olmuş olur ama, asıl sevabı kadın kendisi kazanıyor.

Demek ki zevcenin kötülüğü, cadalozluğu da bir imtihan olabilir. Hastalığı da bir imtihan olabilir. Çeşitli şekillerde imtihan olur insan. Hanımın cihetinden de evlilikte imtihanları olabilir.

(*Ve veledihî*) “Çocuğundan da bazen insanın imtihanı olur.” Yine hastalık olabilir veya çocuğun serkeşliği olur, vefâsızlığı olur, hayırsız evlâtlığı olur, itaatsizliği olabilir. Çeşit çeşit durumlar olabilir.

Müslüman ne yapacak?.. Her duruma karşı müteyakkız, hazırlıklı olacak. Malı yönünden bir imtihana uğrayabilir, fitneye mâruz kalabilir. Zevcesi yönünden bir imtihana uğrayabilir, fitneye mâruz kalabilir, imtihana tâbi olabilir. Çoluk çocuğundan imtihana uğrayabilir... Hepsinde güzel davranmaya çalışmalı, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmalı! Allah'ın sevmediği duruma düşmemeye gayret etmeli! İsyana ve feverâna sapanmamalı, ayağını kaydırmamalı!..

Üçüncü hadis-i şerif de bu oldu.

d. Namuslu Bir Kadına İftira Etmek

Sayfadan kısa bir hadis-i şerif daha okuyalım. Yine Huzeyfe RA'dan, Taberânî'nin, Hâkim'in, Neseî'nin ve İbn-i Asâkir'in eserlerinde var bu hadis-i şerif. Kısa bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

---

⁵ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.617, no:8712; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.168, no:3023; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.349; Bezzâr, *Müsned*, c.VII, s.331, no:2929; Huzeyfe RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXX, s.401; Rebi' ibn-i Hirâş Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.1084, no:8104. Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.433, no:10682; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IX, s.134, no:8075.

نَّ قَذْفَ الْمُحْصَنَةِ لِيَهْدِمُ عَمَلِ مِائَةِ سَنَةٍ

(ن. طب. ك. كر. عن حذيفة)

RE. 127/6 (*Inne kazfe'l-muhsaneti leyehdimü amele mieti senetin*) “Evli bir kadına iftira etmek, onun namusuna gölge düşürecek yalan sözler söylemek, yüz senelik ibadeti, taati yıkar, mahveder, bitirir.”

Biliyorsunuz, *muhsana* evli kadın demek. Aslında *hısn* Arapça’da kale demek. Türkiye’de bazı yerler vardır, bu isimle isimlendirilmiştir. Meselâ, *Hısn-ı Kehfa*... Hasan Keyf diyorlar ama, aslı *Hısn-ı Kehfa*’dır. Ondan sonra, Adıyaman’ın eski adı *Hısn-ı Mansur*’dur. Demek ki, şehrin etrafında kale varmış, ondan dolayı *hısn* diye adlandırılmış. *Muhsana* da, kale gibi etrafı korumaya alınmış demek oluyor.

Muhsana demek, evlenmiş de korumaya mazhar olmuş insan demek. İslâm fıklında bu sıfatla anılıyor evli olan kimse. Artık günah işleyecek bir gedik kalmamış, her yerden korunmuş. Evlenmiş ya, el-hamdü lillâh selâmete çıkmış demek oluyor.

Bazı insanlar vardır, yuvaları yıkmak için maalesef iftiralarda bulunurlar. Aile saadetini bozarlar, kişileri birbirinden ayırırlar, yuvaları yıkarlar. Yalan sözler söylerler. Evli bir kadına yalan, iftira, gölge düşürecek bir söz söylemek büyük günahlardan birisidir.

Nedir böyle yapan, yuva yıkan, iftira eden insanın cezası?.. Yüz senelik ameli *hebâen mensûrâ* olur. Yâni ömrü berbat olur. Neden?.. O mâsum insana iftira eylediği için.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Tabii biliyorum ki, hiç bir müslüman durup dururken bir başka kimseye iftira etmez. Müslüman akıllıdır, basiretlidir, iftira etmesi düşünülmez. Ama bazı insanlar dedikoduya meraklıdır. Küçük şeyi büyütür, mâsum bir şeyi yanlış yorumlar. Yalan yanlış yorumlarla, aslı esası olmayan şeyler ortaya atabilir. Dedikodu üretir veyahut duyulan sözü yanlış anlar.

Müslümanın, birisinin namusuna gölge düşürecek bir sözü söylemekten son derece sakınması lâzım! Bütün müslümanların bu hususta dikkatli olması lâzım!.. Büyük günahlardan birisi olduğu için ve sayfada karşımıza çıktığı için, bu hususu da okumuş oluyoruz.

e. Gönüller Allah'ın Elindedir

Şimdi dört hadis-i şerif olduğuna göre, bir hadis-i şerif daha okuyarak sohbetimizi kapatalım! Aynı sayfada, bildiğiniz birhadis-i şerif. Sonunda dua olduğu için, biz de o duayı okuyarak sohbetimizi kapatırız.

Peygamber SAS buyuruyor ki: ⁶

إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ
الرَّحْمَنِ، كَقَلْبٍ وَاحِدٍ، يُصَرِّفُهُ حَيْثُ يَشَاءُ؛ اللَّهُمَّ
مُصَرِّفِ الْقُلُوبِ، صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ

(حم. م. قط. فى الصفات عن ابن عمرو)

RE. 127/7 (*Inne kulûbe benî âdeme küllehâ beyne isbaayni min esâbii'r-rahmân, kekalbin vâhidin, yusarrifuhû haysü yeşâ'*; *allâhümme musarrife'l-kulûb, sarrif kulûbenâ alâ tâatik!*)

Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Dâre Kutnî'de Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'dan rivayet edilmiş olan bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*Inne kulûbe benî âdeme küllehâ beyne isbaayni min esâbii'r-rahmân*) “Bütün insanların hepsinin iç âlemleri, vicdanları, gönülleri, kalpleri Allah'ın iki parmağı arasındadır. Rahmân'ın parmaklarından ikisi arasındadır.

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2045, *Kader* 46/3, no:2554; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.168, no:6569; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.184, no:902; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.430, no:2460; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.414, no:7739; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.137, no:348; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.I, s.220, no:179; Beyhakî, *Kaza ve Kader*, c.I, s.271, no:254; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.239; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.317, no:3140; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.147, no:1530; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.595, no:1702; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.427, no:11911;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.IX, s.138, no:8085.

(*Kekalbi vâhidin*) Bir kişinin kalbi gibidir.” Yâni bunları yönetmek, kişilerin çokluğu Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne asla zor gelmez. “Bütün insanların kalpleri, onun parmaklarından iki parmağının arasındadır; (*yasrifuhû haysü yeşâ*) gönlü nereye isterse o tarafa döndürür. O tarafa çevirir.” Yâni sevdiren, ısındırır, birleştirir, insanlar arasında sevgiler meydana getirir.

Yâni, gönüllere hâkim olan Allah’tır. Gönülleri sevk ediyor; bir istikâmete, bir fikre, bir fikir etrafında toplanmaya sevk ediyor; kâdirdir. Bir kısım insanlar Peygamber SAS Efendimiz’e azılı düşmanlar idiler. Ondan sonra hepsi müslüman oldular ve İslâm için cihadlar eylediler, nice ülkeler fethettiler. İslâm yolunda şehid oldular.

Kalpdeki bu değişiklik, yâni insanların kafasındaki, aklındaki, gönlündeki bu değişiklik neredendir?.. Allah’tandır. Onun için, Peygamber Efendimiz bunu beyan ettikten sonra buyuruyor ki:

(*Allâhümme musarrife’l-kulûb*) “Ey Allah’ım! Ey kalpleri istediği istikâmete çeviren Rabbim! (*Sarrif kulûbenâ alâ tâatik!*) Bizim kalplerimizi sana ibadet ve taat yönüne çevir! Gönüllerimizi sana ibadet, güzel kulluk yapmak tarafına doğru yönelt! Biz onları sevelim, o yola kayalım, o tarafı sevelim, o yolda çalışalım!” diye gönlünün hayırları, iyilikleri sevmesini, o tarafa meyletmesini Allah’tan istemiş hadis-i şerifin sonunda...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Şimdi ülkemizde, gönüllerin birlik ve beraberliği, hayra meyletmesi, hayrı işlemesi çok önem kesbediyor. Mühim bir ülkeyiz, büyük bir ülkeyiz. İnsanlarımızın arasında çeşit çeşit sıkıntılar, fitneler, fesatlar var... Ayrıcalıklar, ayırımlar, tefrikalar var, tehlikeler var... Tabii biz de bu hadis-i şeriften görüyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kâdirdir, her şeyi dilediği gibi yapmaya gücü yeter. Peygamber SAS Efendimiz'in burada da belirttiği gibi, Allah-u Teâlâ Hazretleri gönüllerimizi hayra, ibadete, imana, ihlâsa, güzel şeylere döndürsün...

Güzel şeyleri yapmayı ülkü edinelim kendimize, onları sevelim! Hayatımızı boş şeylerle geçirmekten kendimizi çekelim, kurtaralım! Allah yoluna dönelim, Allah'ın dinine hizmet edelim!.. Cenneti kazanacak işler yapalım! İnsanlara mutluluk götürecek, hayır götürecek işler yapalım!.. Hem kendimiz, hem çevremizdekiler, hem ülkemiz, hem başka insanları sevindirecek, Allah'ın rızâsı istikametine yönlendirecek çalışmalar yapalım da, Allah bizi dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

Muhterem kardeşlerim! Şimdi, çok kıymetli bir yazar bana kitabını hediye etmiş. Ben bugün onu yanıma aldım, beş on sayfasını okudum. Çok hoşuma gitti, yazarı tebrik ederim. Kitabı bitirdikten sonra da belki sizlere anlatacağım. Tam okuduktan sonra, şimdi biraz erken diye söylemiyorum.

Yirmibirinci Yüzyıl'a hazırlanmalıyız. Biz müslümanlar, Türkiye'nin mü'minleri, memleketini seven, İslâm'ı seven, tarihe bağlı, hayır yapmak isteyen, Allah'ın rızasından başka arzusu olmayan insanlar, çağın gerisinde kalmamalıyız!..

Şimdi Almanya'dan sesleniyorum. Almanya'yı gören, buradaki çalışmaları gören bir insan olarak sesleniyorum. Bir cami yeri alalım diye, bir mülkü görmeye gittik. Bu ısıtma-soğutma tesisatı yapan bir firma... Yâni evine veya iş yerine, "Bana bir ısıtma tesisatı yapıver!" diyorsun. Kalın kalın boruları, münâsip yerlere düşüyor; nihayet oranın ısıtılmasını veya yazın sıcakta soğutulmasını veya havalandırılmasını sağlayacak. Böyle bir firma, dört katlı binası var. Biz orayı alıp da cami yapmak istiyoruz. Dua buyurun da, inşaallah hayırlısıyla nasib olursa çok sevineceğim. İnşâallah olur veya daha hayırlı bir yer nasib olur. Ama çok güzel bir yer, geniş bir yer...

Biz alıcı olduğumuz için, orada bizi gezdirdiler. Binanın dört katını da gezdik. Her odada iki tane bilgisayar vardı en aşağı. Her katta kaç tane bölme, kaç tane oda ve her odada iki tane bilgisayar... Yâni basit bir havalandırma, ısıtma, soğutma firması Yirmibirinci Yüzyıl'a yakışacak tarzda bu kadar cihazlarla donatılmış, bu kadar ciddi çalışırsa, bizim ne yapmamız lâzım Türkiye'yi kurtarmak için?.. Çok daha fazla çalışmamız lâzım!..

Oradan onu çıkarttım ve size çok candan, kalbimin derinliklerinden, bazı duyguları acı acı hissederek, ÷lkemizdeki acı olayları ve acı durumları düşünerek anlatıyorum. Mü'min kardeşlerim, ihlâslı kardeşlerim! Yirminci Yüzyıl'ı bırakın, Yirminci Yüzyıl eskidi, sonuna geldik; Yirmibirinci Yüzyıl'a hazırlanın!.. Her şeyinizi Yirmibirinci Yüzyıl'a göre yapın! Yirmibirinci Yüzyıl'ın hizmetlileri olarak kendinizi yetiştirmeye çalışın!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri sizin kalplerinizi, bizim kalplerimizi rızası yoluna çevirsin... Allah hepinizden razı olsun... Allah iki cihanda cümlelerinizi aziz ve bahtiyar eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû, sevgili Akra dinleyicileri!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

26. 09. 1997 - ALMANYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

